

Odlingen av ängsväxter 2023

Föreningen Linköpings Ekopark

Föreningen har varje år de senaste sex åren odlat ängsväxter för utsättning i främst Tinnerö Eklandskap (i första hand för att berika slåtterängarna). Detta arbete görs även detta år. Denna skrivelse är en sammanställning av hur arbetet görs och framskrider – detta görs i form dagboksanteckningar. Även odlingarna tidigare år har dokumenterats på liknande sätt.

Fröinsamling, tröskning och förvaring

Under sommarsäsongen 2022 samlades frön från sammanlagt 61 olika arter. Främst frön från ängsväxter (ca 50 st) samlades – rika på pollen som gillas av pollinerande insekter. Fröna tröskades och förvarades under hösten mörkt och kallt i torpet Fröbergets loge. Fröna av jungfru Marie nycklar såddes i början av november 2022 direkt på Smedstad Storäng.

Alla frön samlades in i närområdet och detta innebär att dessa är genetiskt anpassade till vår klimatzon. Några arter är hämtade från någon mils avstånd och Jungfru Marie Nycklar är samlade i norra Småland.

Fröinsamlingen är dokumenterad i ett separat dokument där tid för insamlingen och platsen för denna är angiven.

Sådd i krukor och stratifiering

På grund av tidigare erfarenheter påbörjades sådden av vissa arter redan i slutet av december förra året. Krukorna fylldes först upp till 2/3 av krukans höjd med vanlig planteringsjord (när det gäller slåttergubbe användes i stället rododendronjord). Därefter fylldes krukorna upp till brädden med såjord uppblandad med ca 10 % Perculit. Därefter genomfuktades jorden måttligt med hjälp av en sprayflaska. Sedan såddes fröna på den fuktiga jorden varefter ett tunt lager av såjord uppblandad av 10 % Vermiculit ströddes över fröna. När det gäller mycket små ljusgroende frön, som t.ex. blåklocksfrön, så ströddes enbart ett tunt lager med Vermiculit (som släpper igenom ljus) över de sådda fröna. Därefter placerades krukorna i plastbackar som sedan stratifierades (köldbearbejdades) kallt och mörkt i torpets loge i avvaktan på kommande placering (se tabell 2 nedan) varmt (ca 13 grader) och ljust på torpets vind.

Som "backup" placerades i ladugårdsfönstren (20/12) några krukor med ängsvädd, åkervädd, fältvädd, gullviva, ängsskära, vädtklint, svartkämpe, backsippa, slåttergubbe, krissla, gamsrot och borsttistel. Detta som en reserv att ha om övrig sådd skulle misslyckas. Dessa krukor får stå hela vintern och våren i dessa fönster – blir senare groning och men oftast med lyckat resultat.

I **tabell 1** nedan framgår när sådden i krukorna av de olika arterna gjordes och sedan ställdes mörkt och kallt i logen. Alla ärtväxter och spindelörten sandpapprades och blötlades (12 tim) innan sådd i miniväxthus. Övriga såddes som vanligt i krukor.

Tabell 1 (arter sådda i krukor)

21/12	gullviva, väddklint
27/12	ängsvädd, åkervädd
30/12	ängsskära, fältvädd
2/1	sommarfibbla, rotfibbla
3/1	axveronika, slättergubbe
5/1	svinrot, rödfibbla, krissla
9/1	stor blåklocka, stallört
10/1	gemsrot, mandelblom, ängsklocka, fyrkantig johannesört, kärringtand borsttistel, blåmunk, drakblomma, vitblära, stäppsalia
11/1	ulltistel
16/1	backsippa, solvända, rödklint
17/1	färgkulla
18/1	gråfibbla, darrgräs, nässelklocka, hässelklocka
24/1	sötvedel, ärtvicker, backvial, spindelört, rosenvial
25/1	getväpling, svartkämpar
30/1	liten blåklocka, blåeld, tjärblomster, backnejlika
1/2	myskmalva, borstnejlika
16/2	lavendel, digitalis, stockros, gulreseda, lungrot
22/2	axveronika (omsådd)
27/2	akleja, kärringtand (omsådd)
28/2	nässelklocka
3/3	gråfibbla (omsådd)
6/3	liten blåklocka (omsådd)
14/3	nässelklocka (omsådd)
17/3	kärringtand (omsådd)
20/3	vitblära (omsådd), lungrot (omsådd)

Uppflytning till torpet för groning och tillväxt

Den 16/2 flyttades följande plastbackar med växter upp till torpets vindsrum där det är relativt ljust och ca 10 grader varmt: sommarfibbla, åkervädd, fältvädd, rotfibbla, väddklint, ängsskära, borsttistel, kärringtand, stäppsalia, ängsvädd, stor blåklocka, svinrot, rödfibbla, stallört, solvända, johannesört, rödklint, krissla, gullviva och omärkt (slättergubbe?). Backsippa, gråfibbla, färgkulla, getväpling, liten blåklocka, nässelklocka och hässelklocka ställdes ännu så länge mörkt i det yttre kallare vindsutrymmet. Växtbelysningen har ännu inte slagits på i något av rummen. Viss sprayvattning gjordes vid behov.

Den 22/2 bars miniväxthusen (med spindelört, backvial, ärtvicker, sötvedel och rosenvial) upp till nedre kammaren på torpet och placerades soligt vid fönstret. Samma dag togs de

växter, som tidigare placerats mörkt och kallt i yttre vinden, in i värmen (10 grader) i det inre vindsutrymmet.

Den 27/2 bars följande växter upp till nedre vardagsrummet på torpet: myskmalva, borstnejlika, ängsklocka, drakblomma, mandelblomma, blåeld. Samma dag bars följande växter upp till kallvinden: svartkämpe, backnejlika, tjärblomster, ulltistel, vitblära, blåmunk, gemsrot, väddklint, blåeld. Inne på inre vinden är det ca 10 grader varm och färgkulla, väddklint, solvända och kärringtand hade börjat gro.

Den 2/3 hade följande växter, placerade på torpets vind, grott väldigt bra: väddklint, kärringtand, solvända, rotfibbla och färgkulla. Alla dessa sprayvattnades och försågs med växtbelysning. Följande växter hade börjat gro så smått: rödklint, stallört, åkervädd, rödfibbla, rödfibbla och getväpling – alla dessa placerades i närheten av fönstret så de får så mycket solljus som möjlig. Cirka 10 grader både uppe och nere i torpet.

Den 3/3 hade sötvedel, som är placerad i nedre kammaren, börjat gro. Tänder ytterligare en växtbelysning på övervåningen. Alla växter som verkade torra sprayvattnades.

Den 6/3 hade även följande växter, placerade på vinden, börjat gro: krissla, gråfibbla, fältvädd, ängskära, svinrot, stor blåklocka och liten blåklocka. All befintlig växtbelysning riggades upp och belysningen reglerades med timer mellan kl 06.00 – 20.00. Fortfarande bara sprayvattning. Vid fönstret i nedre våningen hade även rosenvial, ärtvicker, backvial och borstnejlika börjat gro. Ingen belysning i nedre våningen utan bara dagsljus från fönstret. Ca 10 grader på båda våningarna.

Den 10/3 hade även johannesört och ängsvädd börjat gro. Flyttar in alla växter som stått kallt på yttervinden i innervindens värme, ca 13 grader (gemsrot, vitblära, blåmunk, väddklint, ulltistel, tjärblomster, backnejlika och svartkämpar. Flyttade upp följande växter från logen till yttre vinden: lavendel, digitalis, stockros, axveronika, lungört och gulreseda. Endast sprayvattning både uppe och nere.

Den 14/3 hade även ulltistel, gullviva, vitblära, slättergubbe och sommarfibbla börjat gro uppe på vinden. Nere i vardagsrummet har ängsklocka börjat gro. Temp uppe 13 grader och nere 10 grader. Fortsatt bara sprayvattning. Snart kan bottenvattning göras på växter som blivit stora och fått rötter – ex. väddklint.

Den 17/3 hade svartkämpar, tjärblomster och backnejlika börjat gro och nere i kammaren hade myskmalvan börjat gro.

Den 20/3 hade blåeld börjat gro uppe på vinden och nere i kammare hade mandelblom börjat gro. Temp uppe 16 grader och nere 13 grader. Bottenvattnar ett par backar (har långa rötter) - övriga sprayas.